

ŠOLSKI CENTER ŠKOFJA LOKA

SREDNJA ŠOLA ZA LESARSTVO

SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE (SPI)

ZAKLJUČNI IZPIT

IZDELEK IN ZAGOVOR

M I Z A R V A J E N E C

INTERES

ODGOVORNOST

KOLEKTIV

21 / 22

ZBIRKA **VEZI**

ŠOLSKI CENTER ŠKOFJA LOKA

SREDNJA ŠOLA ZA LESARSTVO

SREDNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE (SPI)

ZAKLJUČNI IZPIT

IZDELEK IN ZAGOVOR

M I Z A R V A J E N E C

I N T E R E S

O D G O V O R N O S T

K O L E K T I V

21 / 22

VSEBINA

UČENJE VEŠČINE 5

3

UVOD 7

IZDELEK IN ZAGOVOR 15

“Učenje veščine ne temelji predvsem na besednem pouku, temveč na neposrednem prenosu veščin iz mišic učitelja v mišice vajenca. To sposobnost učenja trenutno pripisujejo človeškim zrcalnim nevronom.”

(Slack G. v Pallasmaa J., Misleča roka, 14)

U V O D

VAJENIŠTVO IN ZAKLJUČNI IZPIT 9

Vzgoja in izobraževanje

POMENLJIVA NASPROTJA IN SREČEVANJA 11

Komentar k izdelkom

INTERES, ODGOVORNOST, KOLEKTIV 13

Intervju z nagrajenim dijakom Andražem Vajngerlom

KAJ JE VAJENIŠTVO?

Vajeništvo je del sistema srednjega poklicnega izobraževanja – SPI (3-letni programi), pri čemer se minimalno 50 % izobraževalnega programa izvede kot praktično usposabljanje z delom pri delodajalcu.

CILJI VAJENIŠTVA:

- boljša usposobljenost glede na potrebe gospodarstva,
- lažji prehod izobraževanje – delo: zgodnejša poklicna socializacija,
- zgodnejše zaposlovanje mladih in bolj usklajena ponudba in povpraševanje po kadrih.

ZAKLJUČNI IZPIT

Se izvaja ob zaključku izobraževalnega programa srednjega poklicnega izobraževanja. Z uspešno opravljenim zaključnim izpitom kandidat pridobi naziv poklicne izobrazbe, za katero se je šolal. Na zaključnem izpitu kandidat v skladu z izpitnim katalogom izkazuje teoretično in praktično znanje, ki ga je pridobil med procesom izobraževanja in s katerim dokaže, da je usposobljen za poklic.

Po opravljenem zaključnem izpitu se lahko kandidat zaposli ali pa nadaljuje izobraževanje po vertikali.

Vir: CPI

Vajenci, ki prakso opravljajo pri delodajalcu, so v stiku s sodobno tehnologijo in uporabnikom. Hiter prelet njihovih izdelkov to potrdi. So v trendu. Znajo delati tako.

+

Andraž je za svoj zaključni izdelek izdelal diatonično harmoniko. Na zagovor jo je prinesel v črni škatli. Harmonika seveda ni običajen tržni produkt, ki bi ga kupovali vsak dan, zato črnemu kovčku, kamor jo je avtor shranil in v katerem jo prenaša, težko rečemo embalaža. In vendar od njega pričakujemo, da je oblikovan – ne zgolj funkcionalno, temveč tako da izraža in napove pomen izdelka v njem. Harmoničnost harmonike se nam torej najprej razkrije kot lik, pralik, kot običajna pravokotna škatla in nas v prvem nagovoru prepričuje, da je sicer zapleteno glasbilo kot celota v enostavnih skladnih razmerjih črnega kvadra.

V šestih od devetih, v nadaljevanju predstavljenih, izdelkih so kandidati za naziv mizarja lesu dodali črno barvo. Enkrat tudi enovito modro. Ali kot tu in tam nanešeno fugirno maso za zapiranje razpok (str. 29, 45), ali kot trakasto epoksi smolo za poudarjanje organskosti lesa (str. 23, 27, 31), ali pa so z njo izpostavili cele konstrukcijske elemente oziroma sklope (str. 19, 53).

Vse to priključuje iz spomina znamenito sliko poljsko-ukrajinskega slikarja Kazimirja Maleviča Črni kvadrat – dijakom praviloma nedopustno preenostavno za umetnino – ki je zaslovela kot slika številka 0. Sporoča nam, da je tudi ena sama geometrična oblika, povišana v lik, že dovolj, da sproži zaznave procese, občutenja in čustva ali tudi pomene ter je potemtakem že lahko tudi končni izdelek. Enostavni geometrijsko-abstraktni izdelki običajno napovejo razvoj novih obdobij. Stojijo na njihovih začetkih.

V prvem letniku imajo dijaki vajenci ure umetnosti. Seznanijo se zlasti z uvodom v likovno snovanje, s kompozicijo. V četrtem letniku, če nadaljujejo izobraževanje, pa z umetnostno zgodovino. Dijaku postane jasno, da se slogovna obdobja geometričnih in organskih oblik skozi zgodovino ritmično izmenjujejo in tudi prepletajo. Seznanijo se s prelomnim modernizmom, obdobjem, ki s svojim kubičnim preigravanjem standardizira abstraktno likovno mišljenje kot glavni ustvarjalni cilj – tako kot kvadrat št. 0 – ali kot nujno fazo ustvarjalnega procesa, v kateri se opredelijo bistvene lastnosti celote izdelka, njegova čustvena izraznost in velikost. Kvaliteta in kvantiteta, ki v nadaljevanju pomagata nadzirati, organizirati posamezne dele izdelka v smiselne in izrazne celote, kar je zlasti pomembno pri kompleksnejših stvaritvah, pri izdelkih s številnimi kosi in izbranejših izvedb.

Vajenec, ki je v neposrednem stiku z mojstrom, se od njega »naleže« vsega, kar pelje v konkretno obrt. »Učenje veščine ne temelji predvsem na besednem pouku, temveč na neposrednem prenosu veščin iz mišic učitelja v mišice vajenca. To sposobnost učenja trenutno pripisujejo človeškim zrcalnim nevronom.« (Gordy Slak v J. Pallasmaa, Misleča roka, 2012, 14)

Mojster vajenca uči obrti, veščin. Preko lesa z vajencem deli zlasti znanje in večne resnice, šola pa poskrbi za temeljno vedenje. Med šolanjem usvaja načine, kako preplesti oboje. Da zna kos snovi iz temnih globin njegovega duhovnega sveta spremeniti v konkreten predmet njemu lastnih značilnosti.

+

Trend na vsak način išče poti k svetlobi, sijaju. Dijaki se s tem sicer strinjajo, a nam modro namignejo, da je enako pomembna tudi osnova nasproti nje. Ki je črna!

I N T E R E S O D G O V O R N O S T K O L E K T I V

Intervju z nagrajenim dijakom Andražem Vajngerlom

Zakaj lesarstvo?

Ja, to je bila kar težka odločitev. Razmišljal sem, da bi bil orodjar, gozdar ali lesar. Na koncu sem se odločil za lesarstvo, saj se les da fino oblikovati. Po informativnih dnevih sem vedel, da je škofojloška lesarska šola prava izbira.

Prihajaš iz Bovca, torej ves čas šolanja bivaš v dijaškem domu. Ti je bilo težko pri 14 letih med tednom zapustiti dom?

Ne, če prihajaš iz Bovca, ti je od 1. razreda osnovne šole jasno, da boš v času srednješolskega izobraževanja bival v dijaškem domu. Zato sem bil pripravljen in to je res dobra izkušnja na poti do samostojnosti.

Odločil si se za vajeniško obliko izobraževanja. Zakaj?

V osnovni šoli sem bil sicer prav dober, vendar vseeno raje ustvarjam v delavnici, kot pa sedim za zvezki in knjigami. Vajeništvo ima več prakse – kar polovico šolskega leta si na praktičnem izobraževanju pri delodajalcu, za svoje delo pa dobiš tudi vajeniško nagrado.

Je program izpolnil tvoja pričakovanja?

Vajeništvo se sliši zelo dobro. Vendar resnica je, da z izbiro tega programa tako mentor delodajalec kot tudi dijak vajenec prevzameta veliko odgovornost. Od tega je namreč odvisno, koliko se boš naučil. Sam imam veliko srečo, saj sem izbral odličnega delodajalca – Mizarstvo Koren iz Kobarida. Izdelujejo pohištvo iz masivnega lesa in tako sem se naučil izdelovati različno pohištvo. Pomembno pa je tudi, da dijak vajenec pokaže interes za delo, odgovornost, mora se dobro vključiti v kolektiv in tako mu bo tudi mentor zaupal zahtevnejše naloge. Če bi imel občutek, da se pri delodajalcu ne bom mogel naučiti vsega, bi se zagotovo prepiral na šolsko obliko.

Za svoj zaključni izdelek si izbral harmoniko.

Res je. Sprva sem razmišljal o mizi kot večina mojih sošolcev. Nato pa mi je mentor delodajalec predlagal, da bi izdelal harmoniko, saj jo igram že 12 let. Moje delo se je pričelo že med poletnimi počitnicami v 2. letniku, ko sem svojo staro harmoniko razstavil delček za delčkom, si zapisoval, risal, skiciral, meril in na koncu naredil načrt. Nato sem potreboval približno 40 ur, da sem izdelal ohišje harmonike. Dalje pa smo porabili še 100 ur, da smo vstavili glasilke, mehanski del, harmoniko uglasili, pri čemer so mi seveda pomagali glasbeni strokovnjaki.

Pogosto igraš na harmoniko, ki si jo izdelal sam?

V resnici ne, zelo jo pazim, saj vem, koliko truda in dela je bilo vloženega. Na vrsto pride samo ob posebnih priložnostih – jaz jo imenujem kar trofeja.

Tudi na zagovoru si navdušil komisijo.

Pred zagovorom sem imel kar nekaj treme. Zavedal sem se, da imam odličen izdelek, vseeno pa je to zaključni izpit, tisto, na kar smo čakali in za kar smo delali tri leta. Ves strah pa je hitro izginil, razpoloženje je bilo sproščeno in 20 minut zagovora je minilo, kot bi mignil.

Tvojo nadarjenost in trud so opazili tudi na Območni obrtno-podjetniški zbornici Škofja Loka, saj so ti podelili 2. nagrado v kategoriji lesarstvo.

Konkurenca je bila res huda. Dijaki zaključnih letnikov so izdelali zanimive, kvalitetne, oblikovno zahtevne in inovativne izdelke – mize, biljard mizo ... Nagrada je zagotovo še dodatna spodbuda (tudi denarna) in motivacija za nadaljnje delo. Vpisal sem se v program poklicno-tehniškega izobraževanja, torej bom postal lesarski tehnik. Imam namreč še veliko idej, kaj bi se dalo iz lesa ustvariti.

IZDELEK IN ZAGOVOR

PRED ŽAROMETI 17

Izdelek in zagovor

TILEN KENDA MIZICA 19

TILEN OBLAK MIZICA 23

NEJC DEMŠAR JAGODIC MIZICA 27

MATIC JEREB PREDALNIK 31

ANDRAŽ BOŽNAR OMIZJE 37

GAŠPER CERKOVNIK MIZA 41

JUŠ STAROVAŠNIK POSTELJA 45

NIK PREŠEREN POSTELJA 49

ANDRAŽ VAJNGERL HARMONIKA 53

PRED ŽAROMETI *Izdelek in zagovor*

Fotografije izdelkov in avtorjev so bile posnete na zagovoru zaključnega izdelka triletnega programa poklicnega izobraževanja za mizarje vajence 7. 6. 2022. Prvega izpitnega roka se je udeležilo 10 dijakov, ki so predstavili svoje izdelke pred izpitno komisijo. Sestavljali so jo: gospa Ana Žemva Novak iz Gospodarske zbornice Slovenije; mentor delodajalec, pri katerem je dijak vajenec opravil pretežni del praktičnega pouka in usposabljanja z delom; Janez Belič iz Srednje šole za lesarstvo, nosilec modula Snovanje izdelka (SNI), ki je spremljal dijake pri izdelavi projektne dokumentacije; Jože Gregorc, učitelj praktičnega pouka in vodja šolske delavnice. Svoj izdelek je zagovarjal Juš Starovašnik.

TILEN KENDA

mentor Uroš Kenda
Kendales, d.o.o.

#ponosen

19

»Na svoj izdelek sem zelo ponosen, saj sem ga izdelal popolnoma sam – in na koncu izgleda še bolje, kot sem pričakoval.«

T I L E N O B L A K

mentor Aleš Potočnik

Pohištvo Potočnik, Aleš Potočnik, s.p.

#kosesrecatalesinepoksi

NEJC DEMŠAR JAGODIC
mentor Aleš Potočnik
Pohištvo Potočnik, Aleš Potočnik, s.p.

#kosesrecatalesinepoksi

M A T I C J E R E B
mentor Klemen Mezeg
M S o r a , d . d .

#sportnikmizar

31

»Odločil sem se, da bom izdelal masiven predalnik s polskrito rogeljno vezjo – ne najlažja naloga. Zato sem zelo ponosen, da mi je izdelek uspel točno tako, kot sem si zamislil – in to kljub vsakodnevnim treningom, ki jih imam kot smučarski skakalec.«

A N D R A Ž B O Ž N A R
mentor Janez Kolenc
LIP Bled, d.o.o.

#mizazacelodruzino

GAŠPER CERKOVNIK
mentor Tomaž Kunčič
LIP Pohištvo, d.o.o.

#deloopravljeno

JUŠ STAROVAŠNIK

mentor Uroš Sitar
Aurostar, d.o.o.

#edinstven

45

»Ustvaril sem edinstven izdelek, v katerega sem vložil ogromno truda.«

NIK PREŠEREN

mentor Tomaž Kunčič
LIP Pohištvo, d.o.o.

#problemresen

49

»Z izdelkom sem si dokazal, da sem se med šolanjem res veliko naučil. Ponosen sem, ker sem med izdelavo sam reševal probleme in je izdelek tak, kot sem si ga zamislil.«

ANDRAŽ VAJNGERL
mentor Peter Koren
Mizarstvo Peter Koren, s.p.

#dejmoenozaspilat

53

2. NAGRADA Območne obrtno-podjetniške zbornice Škofja Loka

»V to harmoniko sem vložil res veliko dela in časa – končni izdelek je še boljši od pričakovanega, kar so opazili tudi podeljevalci nagrad.«

ŠOLSKI CENTER ŠKOFJA LOKA

Direktor: Martin Pivk
SREDNJA ŠOLA ZA LESARSTVO
Ravnatelj: Milan Štigl

PROGRAM

Mizar vajenec (SPI)

ZAKLJUČNI IZPIT

Komisija: Milan Štigl, univ. dipl. inž. les.; Janja Čenčič Gartner, prof. slov.;
Marija Jurjevič, prof. slov.; Igor Jelovčan, univ. dipl. inž. les.; Jože Gregorc,
les. teh.

IZDELEK IN ZAGOVOR

Mentor: Janez Belič, univ. dipl. inž. les.: nosilec modula Snovanje izdelka
(SNI)

Organizator prakse: Bojan Drobnič, inž. les.

Mentorji delodajalci: Uroš Kenda, Kendales, d. o. o.; Aleš Potočnik,
Pohištvo Potočnik, Aleš Potočnik, s. p.; Janez Kolenc in Tomaž Kunčič,
LIP Bled, d. o. o.; Klemen Mezeg, M Sora, d. d.; Uroš Sitar, Aurostar, d. o.
o.; Peter Koren, Mizarstvo Peter Koren, s. p.

Zbirka VEZI, album 2

Mizar vajenec: zaključni izpit: izdelek in zagovor: interes, odgovornost,
kolektiv: 21/22

Fotografije, besedilo, urejanje: Dimitrij Jeraj

Besedilo, intervjuji: Janja Čenčič Gartner

Izdajatelj: Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za lesarstvo

Škofja Loka, 2023

ISBN 978-961-96136-0-3

Kataložni zapis o publikaciji (CIP)

pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 138897923

ISBN 978-961-96136-0-3 (PDF)

ZBIRKA VEZI

ALBUM 1

NARAVOSLOVNI DAN

BOTANIČNI VRT

PORTRETI

ALBUM 2

ZAKLJUČNI IZPIT:

IZDELEK IN ZAGOVOR

MIZAR VAJENEC

INTERES, ODGOVORNOST, KOLEKTIV

ZBIRKA VEZI podrobneje predstavlja celovitost
ustvarjalnih procesov različnih izobraževalnih
programov naše šole. Iščemo ustvarjalne poti k
izdelkom, ki so nedvoumni pokazatelji stopnje
dijakovega osebnostnega razvoja in njegove
povezanosti s socialnim in kulturnim okoljem, v
katerem biva. Lesna vez, ki je del našega
vsakdana, zagotavlja koherentnost izdelka in
simbolizira povezovalne namene.